

B. M. BACCI, NEVIHTA.

FELICE CARENA IN BACCIO MARIA BACCI.

RAFFAELLO FRANCHI.

Mnoge teorije si domišljajo, — ne le v Italiji, — da se bodo kdaj mogle ponášati z odrešitvijo slikarske umetnosti; in pri razločanju resnice od neresnice se mora ubogi kritik, nagibaje se zdaj na to, zdaj na ono stran, marsikdaj priznati krivega krutih protislovij.

Mnogokrat potegnemo s tisočletnih pedestalov starodavne mojstre, da bi rešili čast nezmatne krame; tako je De Chirico, nasičen secentističnega načina, ki mu je bil vendar pripomogel do najduhovitejših rezultatov, in se nenadoma zaljubil v lepoto quattrocenti-

stične dobe, v neki znani italijanski reviji javno napovedal vojno sedemnajstemu veku.

Res je, da zahteva publika z vso vnemo onega, že dolgo časa pogrešanega umetniškega pojava, ki bo vreden v bistvu nacionalne tradicije, ob istem času pa spoj darov, katere more človek najti zbrane le pri velikem umetniku: to je dovršenost risbe, velikopoteznost kompozicije, iskrenost in neposrednost izraza. Kolikor besed, toliko virov nesporazumljenja. Ali pomeni dobro risati, risati akademsko, ali le ustvarjati sočna in ekspresivna znamenja? Ali naj odgovarja kompozicija poetični intuiciji življenja, ali naj se zapira v grobe sheme, katerim je dano zbujati v gledalecu zaradi neke umstvene tenkosti ginjenost, podobno oni, katero dosega divjak s svojimi idoli? In ali je mogoča poteza odkritosrčnosti sama na sebi, prav od začetka umetniškega udejstvovanja, ko je mladi umetnik prisiljen slediti predsodkom, predpisom in učiteljem, ali jo je treba smatrati le za atribut popolnega obvladanja rokodelstva?

Preteklo leto je bilo opaziti na XIV. umetnostni razstavi v Benetkah dve nasprotni smeri; eni sta načelovala slikarja Casorati in Oppi, druga je bila posebljena v umrlem Spadiniju.

Felice Casoratijeva umetnost, ki je vsa zgoščena v njegovi metafizični stilizaciji zunanega sveta, bogata slikarskih kvalitiet, toda kvalitet, ki približujejo njegovo slikarstvo suhemu načinu tempere in freske, se v svojih najboljših rezultatih ponaša z nekaterimi malimi portreti.

Oproščen obveznosti do velikega predstavljanja, ki pomeni zanj razkritje cele dialektike in simbolične slikarske mehanike, uspéva Casorati v uresničenju nekega skoro mešankega in idiličnega načina slikanja; toda kakor hitro preneha biti njegova snov otrok v roza obleki, uveljavi velikanska umstvenost, ki tiči v jedru njegove umetnosti, svoj vpliv v podobah oledenelega realizma, ki prosejajo skozi atmosfere temnih oblasti; njegove slikarske sposobnosti, ki se pojavljajo na ploskvi podobe kakor vlažno brstenje v nežnih barvah, se zopet zakrijejo v plastični gradnji in se pokrivajo s hermetičnim lakom. Poskusi na velikih platnih in rokodelstvo, privzgojeno v šoli izredno natančne volje, dajeta Casoratijevim podobam pečat umetnika, ki popolnoma obvlada svojo snov in ki nas vsakokrat prepriča, da je že nabral sile in izkušnje dovolj za zmago nad samim seboj. Slikarske sposobnosti Ubalda Oppija so manj izvirne in skoro bi rekel bolj akademske vrste, če jih primerjamo s Casoratijevimi. Snovi, ki jih izbira, so raznovrstnejše in številnejše od onih, ki jih posebno ljubi Felice Casorati,